NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1748 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ SÁU 12 JANVIER 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL
Nº 680

HANOI

	Một năm.	Các tàng và Các công-sở	Sáu tháng.	Ba tháng.	Một tháng.
Hà-nội (Ville de Hanoi)	6$00	»	3.00	1.50	0.50
Các tỉnh (Province de Hanoi)	6$90	8.00	3.50	1.75	0.60
Ngoại-quốc (Etranger)	8$30	8.00	3.20	1.60	0.55
Nam-Kỳ, Trung-Kỳ, Cao-Miên, Ai-Lao (Cochinchine, Annam, Cambodge, Laos)	6$30	8.00	3.30	1.60	0.55
Nam-Kỳ, Trung-Kỳ, Cao-Miên, Ai-Lao (Cochinchine, Annam, Cambodge, Laos)	6$60	9.00	3.80	1.65	0.60
Ngoại-quốc (Etranger)	9$00	»	4.50	2.25	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE Nº 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur O = 065 de large
4e page
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Quan Toàn-quyền Long có trở lại Đông-pháp nữa không ?

Quan Toàn-quyền Long về công-cán bên qui-quốc, ngài đã xuống tàu trở lại Đông-pháp từ cuối tháng Septembre, đi tới Colombo thì rủi qui-thể ngài không được yên, nên phải tạm lưu lại đó mà điều-trị. Cứ tin tức gần đây thì qui thể ngài đã được bớt nhiều ; nhưng theo trong các báo tây thì lại có tin nói các thầy thuốc khuyên ngài phải về qui-quốc dưỡng bệnh ít lâu, e ngài chưa có thể trở lại Đông-pháp ngay được. Ôi ! được một ông chủ-tể hiền-minh nhân-ái, có chính-kiến cao xa, có chính-sách quảng-đại như ngài, đương ra tâm ra sức, trù hoạch thờ-trí những việc công-lợi công-ích lớn cho dân ta ; nếu công cuộc dở dang mà ngài đã vội khử nhiệm ngay thì thật là một điều đáng tiếc cho dân ta nhiều lắm.

Dân ta là dân bảo-hộ của nước Đại-pháp ; nước Đại-pháp vì nhờ anh cả mà dân ta là một đứa em út còn trẻ dại ngây thơ ; đứa em út mà nên người được chăng trông vào có anh cả dìu-dắt bảo ban ; cái vận-mệnh của cả một xứ ta cũng nhờ ở cái chính-sách nhân từ rộng rãi của nước Đại-pháp. Cái chính-sách ấy quan Sarraut là Toàn-quyền xứ ta trước mà là Tổng-trưởng bộ Thuộc-địa bây giờ đã từng tuyên bố nhiều lần cho quốc dân ta biết : Khi ngài sang lĩnh trọng nhậm toàn quyền lần trước, trong năm 1913, ngài diễn-thuyết ở hội-đồng chính phủ có nói : « Phám nước Pháp đến cầm cờ ở đất nào, không có lấy cái cường-quyền tàn bạo mà bắt lũ dân phải cực khổ làm nô lệ cho mình. Không có bao giờ như thế. Nước Pháp mà làm như thế thì không phải là nước Pháp nữa ! Nước Pháp không có ức hiếp người ta bao giờ. Phàm trong nhân-loại có giống nào phải chịu khổ, gặp khôn ách, nước Pháp cũng lấy cái tình anh em mà nâng đỡ lên cho. » Sau ngài lại sang lĩnh trọng-nhậm Toàn-quyền lần nữa, trong năm 1919, ngài diễn-thuyết tại việc trả hội « Khai trí-tiến-đức », cũng nói : « cái chính sách của nước Pháp là chỉ đem cho các dân bảo-hộ những sự tốt đẹp của văn minh thôi nay, là dạy cho những điều công-lý nhân-đạo, khiến cho được hưởng những sự kết quả hay vừa về đường vật chất, vừa về đường tinh-thần ». Đến khi ngài làm Tổng-trưởng bộ Thuộc-địa, tuyên bố cái chính-sách của Đại-pháp đối với các thuộc-địa ngày nay, ngài lại nói : « Cái chính-sách khai thuộc-địa của ta vẫy vùng đâm thảm trong những lý-tưởng chính-nghĩa, nhân-đạo, từ bi. Ta không phải là kẻ buôn người, ta cũng không phải là người doanh nghiệp mà thôi. Ta là người phù-trì, là người bảo-hộ, như người anh lớn dìu dắt lũ em nhỏ, hướng đạo cho các dân-tộc thổ-trước bước lên một cõi thương lai tốt đẹp hơn ». Nước Đại-pháp đem cái chính sách ấy mà bảo hộ xứ ta đã hơn bốn chục năm nay. Các quan Toàn-quyền trước không phải không có nhiều ngài trí cao lượng cả, hết lòng phụng-hành cái chính-sách ấy mà khai-hóa cho dân ta ; nhưng cái chính sách ấy bấy lâu vẫn còn ở cái thời kỳ thí-nghiệm mà chưa phải lúc quả quyết thực hành ; cái ánh sáng Pháp-Việt đề huề còn bị cái sương mù nghi kỵ che ám mây lần, đến ngày nay mới thật là gió quang mây tạnh. Chính trong lời diễn thuyết của Quan Toàn-quyền Long tại Saigon hồi tháng Février 1920, lúc ngài mới đề-lị, tuyên-bố chính-kiến cùng quốc-dân ta, ngài nói : « Nước Đại pháp đã trải bao nhiêu năm thí-nghiệm mới tìm ra được cái chính sách lương hảo để kinh lý thuộc-địa, quyết không khi nào lại có đổi thay. Huống chi một xứ như xứ Đông pháp này, trong buổi chiến-tranh xuất công xuất của đó cho thượng-quốc rất nhiều, ai còn lấy cái cảm-tình người Việt đối người Pháp làm nghi thì cũng phải tự nay tinh-ngộ » Vậy cái chính-sách nhân-từ rộng rãi của nước Đại-pháp đối với xứ Đông-pháp ta, lúc này là lúc đã thực hành quả-quyết, mà quan Toàn-quyền Long lúc là người đại-biểu nước Đại-pháp để thi-hành cái chính sách ấy cho dân ta. Trong khoảng ba năm trời ngài lĩnh trọng trách ở xứ này, phàm những công việc của quan Sarraut gây dựng, ngài đều hết sức mà kế-tục tân hành ; ngài đã xem xét tình thế trong xứ ta, nghĩ ra một cái chương-trình rất lớn lao mở-mang các việc ; cứ cái chương-trình mà ngài bố-cáo ở hội-đồng chính-phủ năm ngoái thuộc về đường kinh-tế thì ngài định làm đường xe hỏa, dẫn thủy nhập điền cho nông-nghiệp được thêm khoáng-trương, kỹ-nghệ được thêm phát-đạt ; thuộc về đường giáo-dục thì ngài định lập trường rõ nhiều, lựa thầy ở tốt cho dân trí được thêm phổ cập, nhân-tài được thêm chân-hưng ; thuộc về quyền lợi của người bản xứ thì ngài định trong các công-sở đặt ra có một ngạch phụ-tùc và một ngạch tương đương để riêng hẳn cho người mình, ai có tư cách xứng đáng thì được bổ dùng, địa-vị cũng ngang bằng người Đại-pháp ; thuộc về cơ quan chính trị thì ngài định lập một Cao-đẳng nghị viện Đông-pháp cho các xứ được cử đại-biểu mà tham-dự vào việc chính-trị một phần. Ấy những công việc ngài định làm như thế thật là hợp với cái chính-sách nhân-từ rộng rãi như những lời quan Sarraut đã tuyên-bố trên kia.

Mong rằng qui-thể ngài sẽ được mau bình-phục, mà Bánh xe cao vù lại trùng lai cái thuộc-địa tốt đẹp này để theo đuổi cái chính-sách ấy cho thật hoàn-toàn viên-mãn thì may cho dân ta biết dường nào !

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 11 Janvier 1923

Đồng-minh với Đức

Tin Coblence. — Việc quân lính Pháp Bỉ đi ở hữu ngạn sông Rhin tiến vào phía hạt Rhur, vẫn yên ổn như thường.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 11 Janvier 1923

Tại cuộc Đấu-xảo Marseille

Thương hội-đồng sẽ có cuộc đấu xảo thuộc-địa quyết-nghị đặt tại Marseille, ngày 25 Janvier này, sẽ xét một bản dự-thảo về một cái trái-khoản liệt-quốc để lấy tiền giúp đỡ những người ở Hy-lạp, và ở Tiểu-á-tế-á phải tị-nạn.

Việc nước Hy lạp

Bộ đại-sứ nước Hy-lạp tại Paris có công bố rằng cái tin nói rằng quân-tình Hy-lạp dự bị việc khai thế công ở Thrace là một tin đồn sai.

Báo *Le Temps* nói rằng quân-lính Hy-lạp đóng ở Tây bộ đất Thrace được 100.000 eh a làm chín sư đoàn.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Nguyên Tuổ-hoàng đi tàu *Ajax* đã tới Port Said, ngày 8 Janvier. Ở đấy có quốc-vương xứ Transjordanie là Mehmet V. I. ra chào. Ngài lại đi tàu *Hiematis* đến Suez, đến đấy ngài sẽ đi tàu đi Djeddah.

Đồng-minh với nước Đức

Ngày hôm thứ tư hồi 10 giờ, chánh phủ Đại pháp có gởi cho viên đại sứ nước Đức một bức thư báo cho nước Đức biết rằng chánh phủ Đại pháp sẽ cử một phái bộ kiểm-duyệt có những tay kỹ-sư đến quận Rhur Việc ấy viên đại-sứ của Pháp ở Berlin đã báo cho nước Đức biết.

Cũng một giờ ấy, chánh-phủ nước Bỉ cũng báo cáo cho viên đại-sứ nước Đức ở Bruxelles, và chánh-phủ nước Đức ở Berlin như thế.

Trong bức thư của chánh-phủ Đại-pháp có nói rằng phái bộ ấy có quyền ra các mệnh lệnh để thi-hành các điều khoản của hội đồng bồi thường để quyết nghĩ và thi hành các phương sách để thu khoản tiền bồi thường. Chánh-phủ Đại-pháp có nói rằng chánh-phủ Đại pháp không có muốn dùng đến những phương sách binh vụ. Cái trách nhiệm của phái-bộ là phải trù tính cho nước Đức phải thi-hành tờ tối hậu thư Versailles. Chánh-phủ Đại-pháp chỉ đem vào hạt Rhur đề quản lĩnh để bảo hộ tính mệnh của phái-bộ, và để giúp đỡ công việc của phái bộ mà thôi. Không có động chạm, không có hoán cải gì đến cuộc sinh hoạt của nhân-dân. Song, nếu người Đức thi-thố việc gì để ngăn trở công việc của phái-bộ và công việc của quân-lính, hoặc là các quan chức sở tại làm việc gì rối-loạn cuộc kinh-tế trong hạt ấy, thì lập tức sẽ thi hành các phương sách trừng phạt ngay.

Chánh-phủ nước Ý cũng định cử các nhà Kỹ-sư đến hạt Rhur.

M. Eberl là Giám-quốc nước Đức có một bài tuyên-bố với dân sự trong hạt Rhénanie. Trong bài ấy M. Eberl có ta-thán rằng Đồng-minh phạm điều quyền-lợi của quốc-dân nước Đức.

Hoa-kỳ với Đức

Nhà điện báo *Havas* nói rằng quan Giám-quốc Harding đã hạ lệnh rút quân lính Hoa-kỳ đóng ở Rhénanie về.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đồng-âu

Sáng hôm thứ tư, tiểu-ban coi về các việc địa hạt và bình-vụ do Lord Curzon chủ-tọa, có công bố rằng các phái bộ đã họp ý nhau về các vấn đề quan hệ về sự trao-đổi nhân dân bị bắt.

Về việc ấy báo *Le Temps* có nói : Như vậy việc giảng hòa Đông-âu đã tiến-bộ được một bước đường vậy. Một tuần lễ sau khi ký bản giao-ước về việc trao đổi nhân dân ấy, thì nước Thổ sẽ phải giả lại gần một vạn người tự gia bị bắt làm tin. Nước Hy-lạp sẽ giao giả tất cả tù-binh mà nước Hy-lạp giả được bao nhiêu tù binh, thì nước Thổ cũng giao giả lại bấy nhiêu. Còn như nhân dân bị bắt làm tin thì có bao nhiêu phải tha hết. Song nước Thổ ưng cử đô thành Hy-lạp trú-cư ở Constantinople, cũng là viện giáo-chủ về tôn giáo Hy-lạp ở đấy. Nước Hy-lạp cũng có đề các dân về đạo Hồ-hồi tại Tây-bộ đất Thrace ở đấy.

Báo *Le Temps* nói rằng cái vấn-đề Mossoul cũng đã tiến-bộ.

Nước Pérou đối với nước Pháp

Có tin rằng bộ chánh Giám-đốc binh-giá nước Pérou đương tổ-chức lại, mà bộ ấy sẽ do đại-tướng Đại-pháp tên là Pellegrin chủ trương.

Giáo-hội với Đại-pháp

Tại các công quán ở Giáo-đô đã công-bố rằng cái tin nói rằng bộ thương-thư của Giáo hội đã vận-động với quan đại sứ Đại pháp lại Giáo-đô để khuyên nước Pháp nhân nhượng với nước Đức là một tin đồn sai.

Đảng Đại-đồng tại Đại pháp

Quan Tư pháp bộ thượng-thư, quan Nội-vụ bộ thượng-thư, các quan biện-lý, quan quản trưởng Cảnh-sát, quan tổng trưởng ty Liêm-phóng có họp nghị chiều hôm thứ ba. Sau buổi hội-nghị ấy, thì tòa án có quyết-nghị tống giam nhiều người về đảng Đại đồng đã cùng với viên thổ-dân nghị viện Cachin sang nước Đức hội nghị với hội đồng kháng-cự việc trú-binh ở hạt Rhur. Hiện nay đã có những người này phải tống giam : Monmousseau, Morane, Pietri, Gourdeau, Treiten, Lartigue.

Nay mai quan Chánh biện-lý sẽ làm giấy xin Nghị viện bãi cái quyền miễn truy-vấn của ông nghị-viên Cachin

Thị-giá quốc-trái : 3%. 58 50. — 5%. 1915 1916 76 05. — 4% 1918 62, 40 — 5%. 1920 88 20 — 6%. 1920 87, 90

Bordeaux, ngày 12 Janvier 1923

Thị giá quốc-trái. — 3%. 58 20. — 5% 1915 19 676.20. — 4%. 1918 62.35 — 5% 1920 88.5. — 6%. 1920 87 85

Tin Trung-hoa

Ngày 4 Janvier 1923

Tòa Nội-các mới

Trương-thiệu-Tăng đã hỏi ý-kiến phái Bảo-Định, nghĩ lấy Cao-lãng-Ưu trưởng bộ nội-vụ, Ngô-dục-Lân trưởng bộ giao thông, Vương-đạo-Chi trưởng bộ tài-chính, Thi thiệu-Cơ trưởng bộ ngoại-giao, Đỗ-tích-Khuê trưởng-bộ hải-quân, Phùng-ngọc-Tường trưởng-bộ lục-quân.

Vương-chánh-Đình nhận làm tổ việc nội-các trong mười ngày đề hết bạn ; Trương-thiệu-Tăng tuy đã có nhậm-mệnh tổ chức nội các, mà quốc-hội chưa bỏ phiếu đồng ý, Trương chưa chịu nhận việc ; Lê-nguyên-Hồng có lưu Vương-chánh Đình rằng tạm duy-trì nội các cho đến ngày tòa nội các Trương thành-lập.

Việc Phúc-kiến

Lưu quân-hùng thông điện cho các đạo quân lính Phúc-kiến đều hãy đóng đấy cho yên-ổn đề đợi điều-đình.

Quân Hòa-giải Trí và quân Tang-chi-Bình đã lấy được Tuyên-châu ; Trương-thanh-Nhũ bỏ quân trốn ; Lý-hậu-Cơ không còn được chút thế lực gì bằng-cứ đề mưu khôi phục nữa.

Việc Quảng-tây

Thẩm-bỏng-Anh cùng Trương-khai-Nho liên-hợp, kéo quân về mặt đông ; quân Trương đánh Phong xuyên ; quân Thẩm đánh Khai-kiến ; Trần-quỳnh-Minh hay tin lấy làm lo sợ lắm lập-tức điện cho Tạ văn Bính phải hỏa-tốc đem binh đến Tử hội phòng ngự quân Quảng-tây.

Bài ca Âu-trí-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyên nữ-sĩ thi cúc thi bài ca Âu-trí-viên này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa. đề nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới bàn đến việc diễm-duyệt. Vậy xin nói đề các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

XVI

Nhiều điều phủ lấy giá gương,
Người trong một nước thì thương nhau
[cùng.
Chúng ta cùng giống Lạc Hồng,
Nở ra tự trứng Tiên Rồng thuở xưa.
Giờ còn bẻ bông nghe thơ,
Nhớ vườn Âu-trí đề mà đua chơi.
Ta chơi sạch-sẽ thảnh-thơi,
Ta ngoan-ngoãn nết ta tươi-tỉnh người.
Ta không hen-nhát, biếng-lười,
Ta không ghen-ghét những người đông
[thân.
Vườn này gây giống quốc-dân,
Quốc-dân Nam-Việt là phần chung ta.
Kia ơn chú-bác ông-cha,
Ta nên ghi lấy đề mà làm gương.
Nhiều điều phủ lấy giá gương,
Người trong một nước thì thương nhau
[cùng.

XVII

Nhiều điều phủ lấy giá gương,
Người trong một nước thì thương nhau
[cùng.
Chúng ta cùng giống Lạc Hồng,
Nở ra tự trứng Tiên Rồng thuở xưa
Trải bao sương gió nắng mưa,
Bốn nghìn năm mới bây giờ là đây.
Hội Khai-trí lập vườn này,
Nhớ ơn Bảo-hộ ra tay đỡ-đần.
Vườn này gây giống quốc-dân,
Quốc-dân Nam-Việt là phần chúng ta.
Chúng ta dù hãy ngây-thơ,
Cũng là phần-tử nước nhà mai sau.
Trong khi sum-họp cùng nhau,
Ta nên yêu-mến bạn-bầu đua chơi.
Ta chơi sạch-sẽ thảnh-thơi,
Ta ngoan-ngoãn nết, ta tươi-tỉnh người.
Ta không hen-nhát, biếng-lười,
Ta không khích-bác những người đồng
[thân.
Trên vì nước, dưới vì dân,
Mai sau cả lớn lấy phần việc ta.
Kia ơn chú-bác ông-cha,
Ta nên ghi lấy đề mà làm gương.
Nhiều điều phủ lấy đề mà làm gương
Người trong một nước thì thương nhau
[cùng.

XVIII

Anh em ơi, chị em ơi,
Giờ chơi ta sẽ ra chơi ngoài vườn.
Vườn này mát-mẻ đâu hơn,
Cây đu dựng đó, quả quờn đặt đây.
Sẵn-sàng có lá có cây,
Chúng ta quanh-quẩn chốn này ta chơi.
Ta chơi ta nói ta cười,
Ta cười ta nói những lời hiếu-trung.
Ta chơi bằng cách thung-dung,
Ta không nghịch bẩn, ta không nói càn
Yêu nhau ta sẽ họp đàn,
Nhờ lời bảo-mẫu bảo ban mọi ngày.
Bây giờ ta dẫu thơ ngây,
Mai sau ta sẽ có ngày lớn khôn.
Vâng lời, để dạy, biết ơn,
Ba điều ta phải như chôn vào lòng.
Chữ ân, chữ nghĩa, chữ công,
Tam cương ta phải gánh gồng trên vai.
Mai sau tu tiến cấp thời,
Đó là sự-nghiệp một đời chúng ta.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha ! !

Gia-đình giáo-dục đàm

(Lược dịch sách Tàu)

(Tiếp theo)

Bởi với trẻ con, chẳng nên đọa nạt quở mắng luôn luôn, lại chẳng nên đánh đập lắm, hai điều ấy là vạn bất-đắc-dĩ, mới dùng đến thôi chớ nên đem dùng thường ngày, thời đứa trẻ con coi queo, mà không biết xấu hổ vậy.

Lòng nhịn-ái và lòng thiên-ái, đều là dưỡng thành cái ác-cảm cho con trẻ hết thảy, tương-lai nên người khôn lớn, chẳng phải một đứa con cầm vững một gia-đạo, vì rằng, cái lòng nhịn-ái của cha mẹ, là yêu mà đắm, hay tùy theo ý con, cho nên không còn biết cách dạy dỗ chi nữa, lại cái lòng thiên-ái, là yêu mến riêng một đứa con mà thôi, làm cho anh em chúng nó, chỉ xa chẳng nỡ sinh ra lòng ghét bỏ, ghen tuông lẫn nhau, mà lại hay cậy thế, mà đè nén không bạo nói mình, tác ệ nhiều điều không hợp phép, như thế, thực đành yêu con, mà là hại con đó.

Phàm người làm cha mẹ, hay ông bà đều phải cẩn thận chế sự công-bình, lấy nhiều điều trên này, toàn là những điều bổ ích lại thực cả ; nếu đứa trẻ con cố-động có chỗ sai thất, người mẹ cố phải sửa ngay, và nói rõ sự gì không hợp phép, sự gì đã hợp phép, nhứt nhứt giảng cứu rõ ràng buộc phải nghe.

Trí dục

Trẻ con rất ưa trò chơi, cho nên phép trí-dục cũng phải lấy trò chơi mà dẫn ra, vì làm sao, khiến đứa trẻ con biết lấy đó làm vui, không phải lấy đó làm khó, thời sự thông-hiểu mới nhanh chóng, trí-dục đại-khái có bốn điều :

1· Biết toán số, 2· nhìn chữ, 3· xem đồ vẽ 4· nói sách truyện.

Biết toán số, là những đứa trẻ con lên bốn lên năm tuổi, đã dạy lần tập đếm 1, 2, 3, 4, 5. lần lần sáu bảy tuổi, đọc ước trong mười số còn phải chỉ vẽ, chớ ngoài năm mười số nói qua đã hiểu, nhưng mỗi ngày chỉ dạy năm số mà thôi, nhiều lắm sinh lắng, chán và đến biếng nhác, thời vô ích ; lại nên lấy quả-tử làm các số mà đếm, cho trẻ con vui lòng mà học đếm, hoặc bánh trái đã chơi, bảo cho tính được thời ăn, thời trẻ con không khi nào lì không vui lòng mà học tính vậy.

Nhìn chữ, những đứa trẻ con đã biết nói rõ tiếng, dạy cho nhìn mặt chữ, mỗi ngày một hai chữ, lần đến bốn năm chữ, lựa những chữ cho dễ hiểu, như chữ nhân là người, thì là tay, tác là chân, phụ là cha, mẫu là mẹ, (ấy là cách Tàu dạy học chữ Hán, còn như ta, thì nên đem chữ quốc-ngữ mà khai làm cho nó thời hay hơn).

Xem đồ vẽ, trẻ con thường ưa coi tranh vẽ, nên nam các thứ hoa đồ bác vật, là về những loài động-vật, trẻ con đã thường thấy hằng ngày, mới cho coi, lại có người lớn, chỉ vẽ hộ cho từng tên giống vật, khiến cho đứa trẻ con nhìn mà nhận được vật gì, tác gì, phân biệt các thứ, nhưng cũng không được nhiều lắm, mà loạn trí não.

như là truyện ông Tư-mã-Quang, phá chum cứu trẻ con, như truyện Hồng-môn hội-ẩm, truyện ngoại-quốc như Hoạt-thiết-lô, chiến-sử, Nhật-Nga chiến-sử, (nếu ta thời nên giảng Việt-Nam-sử, tiền hiền liệt-truyện và những truyện có quan-hệ đến câu tục-ngữ, câu phương-ngôn, giản dị cho dễ hiểu, như câu « cũng toan gánh vác sơn-hà, cho Ngô biết mặt đàn bà Việt Nam » là chỉ bà Triệu-Ẩu.

Như câu : « phá Tam-giang ngày rày đã cạn, chuông Nhà-hồ, Nội-tán cấm nghiêm », là lời ca tụng của dân-gian, khen quan Nội tán Nguyễn-khoa-Đăng, danh-thần thuở trước ; sự tích đã có lai lịch phân-minh, thời trẻ con nghe rất vui lòng lại dễ nhớ, và những sách Gia-huấn, Huấn tử, đều nên lượm lặt mà nói những câu có ý cô-lệ, mà thứ nhứt là không nên bày đặt những chuyện huyền-hoặc cấm dùng với trẻ con, biết đã không ích, mà lại còn sinh ra hại nhiều. Mỗi buổi ăn cơm xong, cần phải nói một vài chuyện lại dạy cho cách « ki-trướng » nghĩa là biên chép trong sổ-sách, đưa trẻ con chín mười tuổi đã vào lớp tiểu học một vài năm, mỗi buổi chiều ở trường về, nên đem những sổ sách biên chép buôn bán, hoặc chi tiêu hằng ngày đưa cho xem, và khiến đứa trẻ con ghi lấy cách thức đó, cái ích lợi có ba điều. 1. biết cái thị giá đồ ăn, đồ dùng, cân lượng tấc thước cho quen, 2. là biết cách chi-dụng tổng-số, để khi lâm-thời mà ứng dụng, 3. là biết cách tính toán, để bảo cho trẻ con tự bỏ « bàn toán » trong một vài lần, đầu còn lỗi, thời người lớn chỉ vẽ lại cho, nếu được, thời thưởng cho bánh kẹo, hay là đồ chơi, khiến nó làm việc được vui vẻ mà quên sự mỏi mệt.

Thể-dục

Trẻ con thể-dục, quan hệ từ khi mới lọt lòng sinh ra, cho đến khi thành đồng vậy, những phép nên chú-ý như sau nầy : 1. phàm những đứa trẻ mới sinh, dùng băng và vải, bao bọc cánh tay cẳng chưn cho ấm, để nằm ngay thẳng, mỗi ngày tắm rửa một lượt, lại thay đổi một lượt, khi tắm cho đứa bé, thời dùng khăn tay lau chùi cho khô, 2. đứa bé mới sinh, nên để nằm ngửa, hai bên lót chăn nệm cho êm ái, chớ cho lung-tung ra, mỗi đêm phải sửa cho cái mặt khi xây vào trong, khi xây ra ngoài cho đều nhau, chớ không nên để yên một bề, và cái gối đầu đứa bé, nên dùng thấp thấp, chẳng nữa đầu bộ sinh chứng bệnh chăng, 3 đứa bé nên dùng y-phục rộng-rãi về mùa xuân, mùa thu, mùa đông, ba tiết đó nên tắm nước ấm ấm, và ở trong nhà có buồng kín gió mới đặng, nếu trong nhà không có chỗ kín gió, thời chỉ nên dùng nước tan-rá, rửa hai chưn tay mà thôi ; bú sữa cũng phải cho có chừng đỗi, mỗi ngày hoặc bốn năm lần mà thôi, không nên cho bú nhiều, phòng không tiêu. Đến khi đã ba bốn tuổi, mỗi ngày trừ ba bữa ăn ngoại, không nên cho ăn đồ vặt, phòng sinh chứng trùng hay quấy trẻ con, mùa hè nên cấm ăn đồ dưa quả, phòng sinh chứng tả lị, ăn cơm mai, hoặc cơm trưa xong, nên cho ra chơi đánh cầu và chơi các thứ du-hí cho có trật-tự, chớ không nên cho chạy vọt lắm. Cơm tối xong, cũng phải nghỉ ngơi đôi chút, mới được cho ngủ ; những phép vệ-sinh có quan-hệ cho trẻ con, thời người làm mẹ, phải nên chú-ý đến, nếu đã thực-hành được các phương-pháp như vậy, chắc có kết quả hiệu nghiệm không sai, xin ai nấy chớ lấy điều vụ thiển mà nhãng bỏ, thực hạnh phúc cho trẻ con biết bao nhiêu.

Đạm-Phương nữ-sử Huế

VĂN UYỂN

Chơi chùa hang Địch-lộng ngẫu đề

(*Thuộc huyện Gia viễn, Ninh bình*)

Phá toang lưng núi một hang thông.
Khoét đục khen thay thợ Hóa-công ;
Đủ vẻ kỳ-kỳ cùng quái-quái,
Riêng bầu sắc sắc với không không ;
Lờ mờ bia ngự làn rêu biếc,
Thấp-thoáng hàng thơ bóng nguyệt trong ;
Thấy cảnh tấm lòng thêm bát ngát.
Vài câu kỷ-niệm với non sông.

Họa bài thơ đề ảnh một người mỹ-nhân ngồi khâu trong vườn hoa

Man mác vườn hoa vẻ lặng tờ,
Khâu chi ai đó đáng thờ ơ ! !
Nhường như ân-ái tay thêu chữ,
Mà tựa tang thương dạ rối tơ ;

Tri-âm bẫn gặp tri âm nhỉ ?
Gìn giữ thanh xuân nét chớ mờ.

Nhớ quê

Đường về Hà-nội bao xa,
Nước non thăm thẳm biết là nhẫn ai.
Thờ ơ giăng tối gió mai,
Gió giăng có thấu tâm hoài này chăng ?

Cảm tình cuối mùa thu

Vừa thu thôi sắp lại sang đông
Thân thế đòi cơn luống chạnh lòng ;
Giời bể chưa phu ơn cúc-dục,
Nước non còn nặng gánh tang-bồng ;
Mịt mù cõi thế con đường lội (1)
Hơn bất lưng nhà ngọn gió chong ;(2)
Bấm tuổi hai mươi đã có lẻ,
Nợ đời vay, trả đến bao xong ?

Nợ đời vay, trả bao xong ?
Ruột tằm chín khúc trăm vòng tơ vương ;
Dãi dầu chi ngại tuyết sương,
Gập ghềnh sá quản con đường xa xa ;
Khăng khăng ta giữ chí ta.

Phó-nham, Ng-duy-Tiến

(1) và (2) Ý nói thời buổi khó khăn và nhà nghèo.

Bài ký từ Huế đến Vân-nam-phủ

của M. Bùi-thanh-Vân soạn

(*Tiếp theo*)

Đã tám giờ rồi, té ra tôi đi lạc bậy bạ đã một giờ đồng hồ mới đến đây. Thiệt khổ, tôi chen lộn lạo trong mấy người dân Vân-nam. Tôi nói chi phải ra dấu thì họ hiểu hơi hơi mà thôi. Ông chủ nhà hàng là người khách Quảng-đông. Mẹ anh ta là người An-nam Bắc-kỳ. Ở trên lầu đi xuống hỏi tên họ tôi và tôi muốn việc chi. Khi nghe tôi nói rồi, ông bằng lòng và ông dẫn tôi dọn ở trong một cái buồng nhỏ tốt vừa vừa trên lầu, ông ăn cơm với tôi. Xong rồi tôi đi nằm nghỉ một chút.

Qua chín giờ rưỡi, tôi mượn một người bồi trong nhà còn nhỏ tuổi là người An-nam Bắc-kỳ dắt tôi đi chơi. Anh hỏi tôi có ưng xem hát cuồng. Tôi trả lời liền rằng : tôi thích lắm. Ngữ rằng như là anh ta đã biết trước ý tôi ưng vui việc đó sao. Chúng tôi ra đi quanh quẹo một chặp trong mấy cái đường chật hẹp mà đầy người ta đi và nhờ có đèn điện thắp sáng, chúng tôi đi ngang qua một vạt đất bùn lắm, rồi vào ngay rạp hát. Chúng tôi lấy 2 cái giấy vào cửa, mỗi cái hai hào, rồi lên lầu ngồi. Cái rạp hát giống như rạp dưới phố A-mi-chau, mà cái ở đây có lớn hơn. Hết rạp ấy coi ra yếu lắm ; may trên xứ Vân-nam họ nói không bão tố ; nếu có gió to như dưới đất An-nam thì sợ sập ngay. Cái sân-khấu dọn sắp đặt, ghế bàn, nhạc, áo, mão, người hát bội cũng không khác chi câu chuyện tôi đã kể rồi về trường hát dưới A-mi-chau. Đèn điện có bóng lớn thắp thiệt sáng. Người coi chừng năm sáu trăm. Không có một người đờn bà con gái đi coi. Bởi vì hát một thứ tuồng ghê gớm (tragédie). Là tích một đứa con gái chửa hoang. Đẻ con trai. Nó giết đứa con nó ; rồi nó lại tự vẫn nó nữa !

Từ nhỏ đến lớn, tôi coi hát tàu đã nhiều lắm. Như hát Quảng-đông, Hải-nam, Triều-châu, Phước-kiến và Thượng-hải (Shang-hai). Thì tôi cho hát Quảng-đông hay hơn cả. Xưa nay mình cũng có ý xem xét người các chú Quảng-đông là người cái giọng nói dịu-dàng, bận quần áo tử-tế, nhà ở sạch sẽ, đồ ăn ngon lắm, nhà buôn bán lòng bóng, chùa miễu rực-rỡ. Như vậy mới cho tôi là nói phải. Người Quảng-đông lại còn một sự hay này nữa thì nhiều đi đường (voyageurs) đều thấy cả. Số là tại các thành phố bên nước Đông-pháp mình và bên tỉnh Vân nam, hễ đường nào có nhiều nhà buôn bán của người Quảng-đông thì đường ấy là thiệt lớn, tốt, vui vẻ hơn các đường khác.

Đến mười giờ vẫn hát. Theo lệ hay là tục của xứ Vân-nam thì hát từ năm giờ chiều đến mười giờ tối thì thôi.

Tôi cùng cậu bồi trở về nhà hàng. Trước khi ngủ, tôi đặt một cái kiệu và ba người khiêng đặng sáng mai đi coi cái chùa bằng đồng có tiếng đồn lắm. Hết cả giá chừng 1 p.60 hay là 1 p.50 bạc Đông-pháp. Trong lúc tôi ở bển, thì một đồng bạc Đông-pháp đổi đặng 1 p.20 hay là 1 p.25 Vân-nam.

Cha chả ! bây giờ tới lúc khỏe. Nằm trên giường nệm thẳng lưng thẳng cẳng, hết mệt nhọc rồi. Đi trên xe-lửa ngày chói đỏ thì đau lưng, mỏi tay chưn quá tệ. Thôi vặn máy tắt đèn điện, rồi tối mù mặc sức ngủ mê-man chẳng biết chi nữa cả.

(*Còn nữa*)

Dư luận Nam-kỳ

Tệ tục nhà ta
Luận về việc chôn cất

Thiết tưởng ai cũng có cha có mẹ và cũng có một lần chết. Đã vậy mà cái tình thương cha mến mẹ, hễ ai làm người cũng đều như nấy, song có một điều này khác nhau : là khi cha hay mẹ có khoản thì hay lấy sự giàu có mà bày ra lắm việc gọi là lễ đặng đối cho thiên hạ thấy rằng mình là người chí hiếu.

Hiếu là gì ? Hiếu là cái tình thương thiệt của con đối với cha mẹ, tình ấy chỉ lấy việc làm của mình làm ra đặng đối với cha mẹ mà thôi, bằng chẳng thì tình ấy ở trong lòng con người, chớ không phải lấy ba lời ngon tiếng ngọt cùng tiền vạn bạc muôn mà gọi là cái hiếu tâm của người được. Vẫn có lắm kẻ buổi cha mẹ sanh tiền, không đền ơn trả thảo chi được, nghĩa là không cung phụng miếng ngon cùng vật lạ cũng không sớm thăm chiều viếng thế mà đến ngày cha mẹ mãn phần, đem ba đồng tiền bày ra lắm cuộc rình rang, ấy là bề ngoài, còn trong lòng không điểm buồn rầu, lại còn bày ra chè rượu ăn uống. Trong nhà tang chế đã có cha hay là mẹ mình thác, nếu làm con thì lòng nào không đau, ruột nào không héo, nên trí nào còn nhớ được chơi cười cho được, thế mà họ nhớ đến việc lợi kia nữa chớ ! ?

Nghe nói « Tử thực ư-hữu tang giả chi trắc, vị thường bão dã », nghĩa là đức Khổng-tử ở gần nhà có tang không hề bao giờ ăn no. Ấy là chỉ dẫn với một người lân cận có tang trong nhà mà người xưa hãy còn biết buồn giùm cho người ấy thay, huống chi người nhà tang phải buồn đến bực nào nữa.

Nên nếu đem sách lễ ra mà nói thì người đời nay có lắm kẻ bất hiếu biết là chừng nào.

Vẫn nhà tang, nghĩa người nhà có cha chết mẹ chết hay là ông bà cô bác chết, thì theo lễ như cha hay là mẹ chết, phận mình làm con phải buồn rầu sầu thảm nhiều mới phải, là vì công cha nghĩa mẹ rất nên cao dày, dầu cho cả một kiếp sanh mình làm cho nát thân, lo cho nát trí, đền bồi cũng chưa thỏa. Huống chi nửa đường nghĩa là mình còn sanh đây, mà cha hay mẹ mình vội tách đường « âm cảnh » thì chỉ rằng bổn phận mình làm con xử chưa rồi. Mà hễ xử chưa rồi thì phải buồn bực, chớ cái này có lắm kẻ ở nhà sẵn tiền sẵn bạc xài ra người đôi ba ngàn kẻ năm bảy trăm đồng. Nhà giàu thì kim-tòng xích-tuội, liễn vàng chữ đỏ, lòa loẹt tuồng như một đám cộ chi chi vậy. Thoảng như có một người dị-quốc đi ngang qua thấy thì không ai biết là đám ma cả, là vì cái nhà giàu đã lòe loẹt lại còn bọn khiêng nhà giàu hò hét ca lý tuồng hơn một cuộc chi vui vẻ lắm. Còn ở nhà trước khi an-táng, thì bày ra nào là đờn, nào ca, nào rượu, nào thịt, chỉ có một cái hòm đó là cái dấu tang mà thôi, còn người nhà thì lăn xăn lít xít, lớp đãi khách, lớp chào khách. Xem ra thật là một cảnh-tượng vui mừng khôn cùng. Lẽ gì người nhà phải tỏ dấu rầu buồn, còn người đi tang điếu đến đấy cũng phải phân ưu mới phải, chớ có đâu rượu uống lì bì rồi ca lý, rồi cãi cọ tuồng như một đám tiệc ăn tân-quan vậy

Nếu nói ra còn biết bao nhiêu cái tệ tục nữa, như người ở trong xã-hội có thế-lực thì lại hay thừa dịp đó mà quàn lại cho lâu đặng thâu liễm bạc tiền đi điếu, chớ chẳng quàn lâu là vì lòng hiếu-thảo. trước mắt tôi thấy có lắm kẻ quàn lại rồi lại nói : từ đó đến nay mình đi điếu cho họ cả trăm cả ngàn, nên đến nay họ phải trả lại cho mình chớ, vì vậy mà quàn đó đặng chờ. Than ôi ! thói tình gì lạ quá ! Họ chỉ vì lợi, vì danh, chớ không vì hiếu-thảo chút nào cả.

Việc đi điếu bằng tiền bạc là để cho những nhà nghèo thiếu hụt, mình giúp cho họ trong cơn bí yếu ấy mới gọi là thủ tục. Còn như nhà giàu có há cần bạc tiền lễ mễ đó mới có mà mai táng người thân của mình sao ? Đi đến đó tỏ dấu buồn, có mặt hơn mười gói, thế không phải là thủ tục sao ?

Ước chi một là nhà tang hãy bỏ trống phách đờn ca là vì chẳng phải cuộc vui ; hai là bỏ rượu thịt đi, đừng đãi đằng chi cả, nước trà, thuốc giấy và trầu cau là đủ ; ba là đừng mướn chi nhà giàu lòa loẹt là vì chẳng phải là đưng cộ ; bốn là phải làm làm sao cho nhà tang im lìm có vẻ nghiêm trang và bi-thảm ; năm là nếu thật vì lòng thương mến người thác thì hãy quàn lâu và xin cho quàn lâu mà trong lòng không điểm bi ai ; sáu là xin người đi điếu hãy chia buồn với mình mà cầu xin cho linh-hồn người thân của mình thác đó được tiêu-diêu cõi thọ xin chớ đến đó là chỗ nhà tang mà làm chỗ nhà tiệc vân vân.

Chẳng nói ra ai cũng biết việc hiếu cảm ở trong lòng con người, chớ chẳng phải bày ra nhiều việc như vậy mà gọi là có hiếu. Xin ai xét lại, mà vì dầu người thác chẳng phải là mẹ cha mình đi nữa, nếu có thương mà buồn thì phải làm sao, xin chớ làm theo mấy lời nói trên đây.

(L. T. T. V.) Trần-văn-Chim

Sổ quyên cho Hội Việt-Nam Thanh-niên

Tỉnh Vĩnh-yên : MM. Filipecki 1 p ; Ng-v-Bảo, Tuần-phủ 25 p ; Bùi-đình-Thịnh, án-sát 3 p ; Trần-công-Thuyết, Ng-đình-Lâm 4 p ; Tạ v Thân, Khoát, Phạm-v-Thai, Tiết-v-Tuyên, Trần-v-Cần 5 p ; An v-Lung, Đỗ-v-Phúc, Trần-huy-Giáo, Trần-gia-Huấn, Ng-huy-Canh, Ng-hai-Thoại, Lê-Vy, Phạm-đình-Thanh Vũ-nghĩa-Thuận 4 p.50 ; cộng 41 p 50 ;

Phủ Vĩnh-tường : Tổng Bồng-hải 12 p ; Tổng Kiên cương 10 p.60 ; Tổng Lương-điền, Tổng Tang đỗ 20 p ; Tổng Đồng-vệ, Tổng Hưng-lục 14 p ; Tổng Thượng-trưng 6 p ; M. Phạm-v-Dai, tri phủ, Tổng Tuân lộ 10 p ; Viên-chức ở phủ ấy 1 p ; cộng 73 p.90.

Sổ lạc-quyên Ấu-trĩ viên

Tỉnh Phúc yên

Quan tuần-phủ Bùi-huy-Tiến 15 p ; quan án-sát Ng-doãn-Thạc 10 p ; MM. Trần-hữu-Chiêm tri-phủ Yên-lãng 5 p ; Ng-Sán, tri-phủ Đa-phúc 5 p ; Đào-trọng Hướng, tri-huyện Đông-anh 3 p ; Ng-khánh-Trưởng, tri-huyện Kim-anh 2 p ; Ty thuộc tỉnh Phúc-yên 5 p ; Nha thuộc phủ Yên-lãng 2 p ; Nha thuộc huyện Đông anh 1 p ; Ngô-mạnh-Nghinh 1 p ; Hoàng mậu-Lâm 1 p ; Dương-bách-Duyệt 1 p. Cộng là 51 p 00

MM. Ng-v Xuân 1 p ; Bạch-quốc-Ngạn 1 p ; Ng-v-Hợp 1 p ; Ng-v-Kính 1 p ; Ng-đình-Truyền 1 p ; Hà-duy-Trương 1 p ; Ng-tất Đạt 1 p ; Đào-ngọc-Trác 1 p ; Ng-v-Dục 1 p ; Ng-v-Hòa 1 p ; Lâm-v Huỳnh 1 p ; Ng-v-Khoán 2 p ; Ng-xuân-Thanh 1 p ; Tạ-quang-Thái 1 p ; Đỗ v Trương 1 p ; Trịnh-ngọc-Nhuận 1 p ; Trần-hữu-Khoan 1 p ; Vũ-khắc-Doãn 1 p ; Vũ-Kê 2 p ; Phạm-v-Yến 2 p ; Ng-khắc-Khoan 2 p ; Dương-v-Thuế 2 p.

Cộng là 28 p. 00

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 12 Janvier này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f. 80

Tin tàu. — Tàu *Caravellas* tới Hondau ngày 11 Janvier 1923 hồi 12 giờ trưa.

Tàu *Orénoque* khởi hành ở Saigon đi Haiphong hồi 9 giờ sáng ngày 12 Janvier 1923.

Quan quyền Toàn-quyền đi kinh lý tại Ai-lao. — Quan quyền Toàn-quyền ở Paksane đã khởi hành lên Thaket sáng hôm nay lúc 7 giờ.

Quan Thống-sứ lên Hà-giang. — Quan Thống-sứ Monguillot cùng với quan docteur Le Roy des Barres, chánh sở Y-chính Bắc-kỳ đã đi ô-tô lên Hà-giang sáng hôm nay, chừng sáu hôm thì ngài mới về.

Việc đắm tàu « Champagne » và tàu « Hiệp-hòa ». — Việc đắm tàu *Champagne* của M. Nguyễn-hữu-Thu tức Sen thì Tòa án trừng trị Haiphong ngày hôm qua 11 Janvier đã xét xong rồi. Xin trích một đoạn trong báo *Courrier d'Haiphong* về việc ấy như sau này :

Nguyễn-văn Lan và Lê-văn-Thu làm ở tàu ấy mỗi tên phải một năm tù vì đã nhận chở hành-khách nhiều quá cái số được chở đã định ở trong giấy phép tàu chạy, đến nỗi chết mất 62 mạng người, mà trong số ấy thì mới xét căn cước được có 33 người. Còn M. Nguyễn-hữu-Thu tức Sen là chủ tàu ấy thì phải chịu trách nhiệm về hộ luật. M. Thu có đền cho gia quyến những người bị nạn, không có ai kiện để lấy tiền bồi thường cả.

Báo *Avenir du Tonkin* thì đăng việc đắm tàu Hiệp-hòa của Công-ti Bạch-thái như sau này :

« Việc trục tàu *Hiệp-hòa* của công ti Bạch thái-Bưởi vẫn đương làm.

Ngày 7 Janvier, người ta có tìm thấy xác M. Đỗ-văn-Lệ là một ông lang ta ở trong *salon* tàu ấy, mồng 9 lại tìm được hai cái xác nữa.

Thế là số người bị nạn, cộng cho đến ngày hôm nay là 63, mà trong số ấy thì mới xét căn cước được 58 người.

Lại tìm được ở trong tàu ấy một cái va-li đựng 560 đồng, một cái đồng hồ quả quít và các áo quần nữa

Tòa-án cai-trị. — Tòa án cai-trị đến ngày 17 Janvier thì họp. Trong những việc sẽ xét thì có :

Việc xin giảm thuế thân cho làng Kinh-lũng và Đệ nhị tỉnh Nam-định.

Việc xin giảm thuế thân cho mấy người Tây.

Việc xin giảm thuế cho mấy người ở thành phố Nam định.

Việc xin giảm thuế thân cho mấy người lính trừ bị ở thành-phố Nam định vân vân.

Ở NHÀ SỐ 7 PHỐ LAMBERT

Có bán một cái xe ô-tô hiệu « *Terrot* » 2 H P 3/4 chạy tốt lắm.

Giá 200 $

3512

Công-ty Tạo-ốc xuất tô. — Ông Đức-Long buôn bán ở phố hàng Mã-mây vừa gửi cho bản-báo một tập điều-lệ của hội Tạo-ốc xuất-tô là hội ông định lập ra, chủ ý tậu đất làm nhà để cho thuê. Vốn định là năm vạn đồng, chia làm một nghìn cổ phần, mỗi cổ-phần là 50 đồng, đóng bằng phiếu công-trái Đông-pháp.

Cái mục-đích cũng hay như mục-đích của các hội khác. Nhưng phàm lập hội phải có người thành-thực thì mới thành được. Trong tờ đạt của ông Đức-Long có câu rằng : « *Hội một ngày lập ra một nhiều, thành hay bại chỉ tự người chủ-trương hay hay dở* » Bản-quán cũng nghĩ như vậy và có lời chúc các nhà có phần ở hội ấy sẽ được phát đạt.

Bán đất công ở Hanoi. — Việc bán 22 lô đất công ở Hanoi, khu trong thành, nguyên trước yết-thị bán ngày 30-11-22, thì nay định bán ngày thứ hai 15 Janvier 1923, bán tại tòa Đốc lý Hanoi 9 giờ sáng.

Các điều khoản đã ghi trong sổ điều lệ, sổ ấy đăng trong Đông-pháp quan báo số 89 ngày 8-11-22 trang 2436, chỉ trừ có khoản tháo cống chuồng tiêu. Nay không bắt phải xây cống vệ sinh cho chuồng-tiêu nữa. Ai muốn xem sổ điều lệ mời thì cứ đến các nơi kê sau này mà xem :

Sở văn-tự ở phố hàng Trống số 59 tại Hanoi.

Sở công sản ở phố Balny số 9 tại Hanoi.

Tòa Đốc lý Hanoi (phòng thư-ký).

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9 ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ.

Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Việc đổi thùng ở thành phố. — Việc đổi thùng ở thành phố bây giờ, nhất là ở trong các phố ta, những nhà không có cửa sau thật là một sự bất tiện quá, muốn các nhà lính trưng thì phải cái nỗi đập cửa ban đêm, đương giấc ngủ một hai giờ đêm mà phải dậy trông nom cửa ngõ, thì rất khó chịu mà không muốn thì cũng không xong, vì độ này sở Cẩm chiều lệ luật thành phố nghiêm cấm không cho bọn mụ-thùng vào đến địa-hạt thành phố, mà phạt những nhà để bẩn đằng sau. Lắm nhà trong thành phố thấy vậy mà đổ oan cho sở Cẩm rằng có ý thiên tư với các nhà lĩnh trưng mà bắt các nhà tư gia phải thuê tháng các nhà lĩnh trưng. Hỏi ra thì sở Cẩm ra lệnh cấm mụ-thùng, là chiều theo lệ luật thành phố đó thôi, chứ không phải là có ý giúp đỡ cho nhà lĩnh trưng nào cả.

Việc tuy là nhỏ mọn mà rất quan hệ đến vấn-đề vệ-sinh của thành phố. Trong một số sau bản quán sẽ bàn lại cái việc ấy.

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Nhà in bản quán lại cần thêm một người làm máy mi-ne (minerve) thật giỏi nữa. Ai làm được cứ đến mà xin, lương sẽ định theo công việc.

Thăng thưởng trong ngạch ký-lục tòa Sứ. — Các ông ký-lục có tên sau này được thăng chức kể từ 1er Janvier 1923 :

Thăng ký-lục thượng hạng hạng nhất : M. Ngô-vi-Tuyển.

Thăng ký-lục thượng hạng hạng nhì : MM. Vũ-như-Hòa, Ngô-gia-Thái, Vũ-hữu Đào, Đặng-v-Hữu.

Thăng ký-lục thực thụ hạng nhì : MM Luyện-Mưu, Bùi-xuân-Quang, Khúc Toản.

Thăng ký-lục thực thụ hạng ba : MM. Ng-đăng-Hanh, Đỗ-ngọc-Liễn.

Thăng ký-lục thực thụ hạng tư : M. Ng-bá-Nhuận.

Thăng ký-lục thực thụ hạng năm : MM. Ng-huy-Lộc, Trần-hữu-Da.

Thăng ký-lục thực thụ hạng sáu : M. Lê-v-Tân.

BÁN : *Đất 4250 thước vuông ở phố Duvillier có ngõ ra phố Sinh-Từ. — Đất số 83 phố hàng Bông. — Nhà số 22 phố hàng Đẫy. — Máy và đồ làm dầu. — Máy say gạo. Cân tây tốt.*

Hỏi tại số 6 phố Ngõ Gạch.

3 41

Tiền trợ-cấp. — Quan Thống-sứ đã cho phép làm măng-đa về những khoản trợ cấp trích ở sổ dự-toán Bắc kỳ năm 1922 cho sổ dự-toán thành phố, là những khoản này :

Tu bổ vườn hoa phủ Thống-sứ	700 p.
Tu bổ vườn hoa Bách-thú	14.160
Chi tiêu về các khí-dụng của sở Tuần-cảnh	1.000
Tu bổ các vườn của nhà nghỉ mát villa St. Mathurin của quan Thống-sứ	800
Cộng là	16.660 p.

Tòa án Trừng-trị — Trong số báo ngày hôm qua về mục này, người sắp chữ của nhà in có bỏ sót một đoạn thành ra nghĩa không được đúng lắm. Vậy nay sửa lại như sau này cho đúng sự thực.

Về việc tờ báo *Argus* in những tranh ảnh bày tại Hội-chợ thì tòa Án bỏ đi, vì trong giấy kháng cáo không có nói rõ là in vào trong những số báo ngày nào, như vậy là không hợp lệ. Còn việc tờ báo ấy đăng cả tờ kháng cáo của quan Biện-lý trước khi đem ra đọc tại pháp-đình thì tòa phạt 100 f

AI CÓ MỎ ???

Có một công-ty Pháp muốn mua các thứ mỏ để khai-khẩn. Ngài nào có mỏ đã nộp thuế rồi hay chưa nộp thuế muốn bán hay muốn cho khai để chia lợi, thì xin đến hỏi :

M. NGUYỄN-HUY-HỢI

Service de crédit des Grands Magasins Réunis (Hiệu Gô-đa cũ)

hay tại nhà riêng ông ở số 53 phố hàng Thiếc Hanoi, để thương lượng.

3507

Ngạch Y-tế. Lên Infirmier chef hạng nhất : M. An-đức-Vinh.

Lên Infirmier major hạng nhất : MM. Trần-đình-Thìn, Đỗ-an-Bai.

Lên Infirmier hạng nhì : MM. Lê-bá-Đạt, Kiên-tui-Gian, Lưu-ngọc-Lan.

Lên Infirmier ordinaire hạng nhất : MM. Đỗ-v-Quang, Hoàng-v-Lương, Ng-v-Thuận.

Lên Infirmier ordinaire hạng nhì : MM. Ng-v-Tục, Trần-tham Vinh tức Tiến, Trần-đình-Lê, Trương-v-Thụy.

Lên Infirmier ordinaire hạng ba : MM. Ng-v Can, Bùi-công-Thục, Ng-thị Ngan, Ng-đình-Tô.

Ngạch Kiểm-lâm. — Các cựu binh có tên sau này được bổ vào ngạch Kiểm-lâm, làm chức *garde* tập sự : MM. Ng-v-Tường, Ng-t-Tương, Đỗ-đình-Hiên, Đỗ-v-Lương, Đỗ-văn-Kiên, Trần-v-Phong, Ng-v-Dục, Vũ-v Đoàn, Ng-v-Ao, Ng-v-Ngó, Ng-v-Mạch.

Ngạch Mật-thám. — Được thăng chức kể từ ngày 1er Janvier 1923.

Lên đội mật-thám hạng nhì : MM. Ng-duy-Than, Ng duy-Gian.

Lên cai mật-thám hạng nhất : M. Đoàn-trọng-Mưu.

Lên cai mật-thám hạng nhì : MM. Ng-v-Lan, Lê-v-Tu, Lê-v-Thành, Ng-v-Bay.

Lên mật-thám hạng nhất : MM. Ng-trọng-Thịnh, Trần-đoan-Liên, Lê-v-Dan, Phạm-v-Nha, Ng-v-Sao, Lê-v-Quyên, Quản-Zao-Hoa, Ng-Đinh.

Ngạch đề-lao. — Lên Surveillant hạng nhì : MM. Vũ-duy-Phi, Phạm-v-Minh.

Lên surveillant hạng ba : M Vương-văn-Long.

(Xem trang thứ ba, cột thứ [illegible])

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Giá ..... 8 $ 50

Bán tại hiệu :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

Cần người làm việc

Sở Chớp-bóng ở phố Roan-quyền, số 150, đường Quan-thánh, Hanoi, cần một người lắm máy điện thực giỏi và phải biết cả văn máy chiếu-bóng nữa.

Tiền lương sẽ định theo công-việc làm.

3389

Sữa hộp tốt nhất hạng

Bản hiệu mới tìm được một nhà người Đại-Pháp buôn bán chắc chắn, có một thứ sữa đóng hộp, còn giữ được nguyên chất sữa tươi.

Thứ sữa này, ít đường, mà như thế thời tốt lắm, vì dùng sữa hộp, mà nhiều chất đường, thì người mua phải thiệt-thòi lắm lắm.

Và sữa lắm đường, mùi trắng bệch, ngoại giả chẳng thêm ích gì.

Mua sữa nên chọn thứ còn vàng mới, tức là chất crème còn nguyên chất chưa mất, và phải xem giấy dán ngoài hộp có biên rõ, sữa còn nguyên chất hay không (lait non écrémé). Mọi người đều công-nhận, váng crème làm cho sữa có mùi vàng, chất sữa mùi vàng-vàng, ấy là thứ tốt nhất, nên dùng hơn cả các thứ khác.

«Muốn thử thì rất là dễ, chỉ dùng một lượt khác biệt, vị nó thơm tho, không pha chất gì khác vào. Nguyên sữa đặc lắm, sau khi ăn, vẫn còn hương vị, ai đã dùng nó lại muốn dùng mãi. Muốn mua khỏi nhầm, hãng nhận hộp sữa nào có dấu « *đầu con bò* » in dưới chữ LA FAVORITE.

Bán-hiệu có gửi bán thứ sữa ấy ở hiệu Hock-guime-Seng, 55 phố hàng Bát-cũ, Rue Vieille des Tasses, tại Hanoi, để các ngài lại mua được tiện. Bán-hiệu lại bán nới giá, để chiêu khách.

Kính-cáo

Pharmacie MONTÈS

54, Rue Paul-Bert,

HANOI

Việc bắc-kỳ

HAIPHONG

Thử chiếc ô-tô chữa cháy. — Sáng hôm qua hồi 11 giờ, chiếc ô-tô tưới đường của thành-phố đã cho đem ra thử lấy nước và thụt nước phòng khi chữa cháy, xe lấy chứa được 3000 litres nước mà chỉ độ vừa giờ đồng-hồ là nước ở trong xe thụt ra ngoài được hết. Như vậy thì dùng vào việc chữa cháy rất tiện.

Ngạch cảnh sát. — Được thăng từ ngày 1er Janvier 1923 :

Lên cảnh sát hạng nhất : MM. Đỗ-kim-Ưu, Trần-v-Hợp, Phạm-v-Chí, Ng-phan-Sac.

CAO-BẰNG

Trong tỉnh thiếu cô-đỡ. — Cao-bằng là một tỉnh cũng khá to, thế mà vẫn thiếu cô đỡ.

Nguyên trước vẫn có, nhưng từ khi cô đỡ Minh thuyên đi nơi khác thì chưa thấy ai thay cả. Nói rằng ít người muốn đến cô đỡ thì không có lẽ, vì là tỉnh to, dân cư đông, mà lại chuộng sự hộ sản theo phương pháp tây lắm, nhất là cô đỡ nào tinh nết dễ chịu, biết cái nghĩa-vụ của mình thì lại nhiều người mời lắm. Mong rằng sở Y-chính Hanoi sẽ bổ lên trên này cho một cô đỡ thì may cho những người sinh đẻ lắm.

M. lai cảo

Tiền phụ cấp cời ngựa. — M. Vũ-ngọc-Tiến, Công-chính chuyên-môn cán-sự hạng tư được mỗi tháng 10 p. phụ cấp về tiền cời ngựa trong khi đi khảo sát việc làm đường ở Hòa-bình.

Ngạch trợ giáo. — MM Đào văn Khanh, Ng-Quản, và Trần-v-Don có bằng Sơ-học được bổ trợ giáo tập sự.

M Đào-văn-Thìn, có bằng Sơ học được bổ trợ giáo phụ tá lương mỗi tháng 15 đồng.

MM. Vũ-v-Tiết, trợ giáo thực thụ hạng bảy ở trường đạo Bắc Hanoi, Phạm bá-Đ ến, trợ giáo thực thụ hạng tám ở Phả-lý nay đổi vào trường nam Sư-phạm Hanoi làm chức *surveillant*, tiền phụ cấp mỗi tháng 6 đồng.

Người bị đâm trong đám ba chết. — Trong một số báo trước bản quán có đăng rằng một học đánh nhau ở ngõ Hội-vũ vì cãi cọ nhau thế nào mà một con bạc là lên Bằng bị một đứa trong bọn lấy dao đâm vào bụng. Tên Bằng đem vào nhà thương phục thuốc, nhưng vì vết thương nặng quá mà chết ngày hôm qua.

Đánh nhau gẫy tay. — Chiều hôm qua, một người gánh nước mắm đi tới làng Trống bị một người phu đụng phải đổ mất cả. Người hàng nước mắm tức mình lấy đòn gánh đánh người phu-xe gẫy tay. Phải đưa vào nhà thương.

Việc bắc-kỳ

HAIPHONG

Thử chiếc ô-tô chữa cháy. — Sáng hôm qua hồi 11 giờ, chiếc ô-tô tưới đường của thành-phố đã cho đem ra thử lấy nước và thụt nước phòng khi chữa cháy, xe lấy chứa được 3000 litres nước mà chỉ độ vừa giờ đồng-hồ là nước ở trong xe thụt ra ngoài được hết. Như vậy thì dùng vào việc chữa cháy rất tiện.

Ngạch cảnh sát. — Được thăng từ ngày 1er Janvier 1923 :

Lên cảnh sát hạng nhất : MM. Đỗ-kim-Ưu, Trần-v-Hợp, Phạm-v-Chí, Ng-phan-Sac.

CAO-BẰNG

Trong tỉnh thiếu cô-đỡ. — Cao-bằng là một tỉnh cũng khá to, thế mà vẫn thiếu cô đỡ.

Nguyên trước vẫn có, nhưng từ khi cô đỡ Minh thuyên đi nơi khác thì chưa thấy ai thay cả. Nói rằng ít người muốn đến cô đỡ thì không có lẽ, vì là tỉnh to, dân cư đông, mà lại chuộng sự hộ sản theo phương pháp tây lắm, nhất là cô đỡ nào tinh nết dễ chịu, biết cái nghĩa-vụ của mình thì lại nhiều người mời lắm. Mong rằng sở Y-chính Hanoi sẽ bổ lên trên này cho một cô đỡ thì may cho những người sinh đẻ lắm.

M lai cảo

Việc trung-kỳ

QUẢNG-NGÃI

Một trận cười tám trăm. — Ngày xưa người ta đem nghìn vàng mua một tiếng cười cầu người tri-âm cũng khó mua được, mà bây giờ chỉ tốn có tám trăm bạc, tưởng không quá đắt vậy!

Có chú Khách kia giàu có, ở nhà quê lâu ngày mới đến tỉnh ; ngày kia chú đi dạo phố vừa gặp có bọ trong sức rực rỡ, áo quần bảnh bao hai bên đua mắt liếc nhau : coi bộ tên đầu ý hiệp. Cô ta đưa tình cho chú một vài khắc thì chú đã hồn tán giồng là ngon nhất. Làng Bo-giữa là một làng chuyên môn về việc giồng thứ cam này, có người ở đây giàu có vì giồng cam. Về độ này, cứ vào vòng cam của họ, mới biết rằng quí, cây nào cũng chịu chết những quả đỏ ối, mỗi vòng họ bán đến năm trăm bạc, có vòng tới đến ngót một nghìn. Sự tiêu dụng trong nhà bất cứ việc gì họ cũng trông mong đến vườn cam của họ, mùa này là mùa cam sành, người về đây mua nhiều lắm.

Chợ Bồ-hạ. — Chợ này cũng khá to. Phiên chợ ấy về ngày hai và bảy, cứ đến phiên chợ thì người các tỉnh đến buôn đông lắm. Người Mường, người Mán, người Thổ, ra chợ mua bán cũng đông, chợ bây giờ lại được thêm vui vẻ có quan đến tây và lính đóng ở đó, trông nom coi sóc về sự bình yên, hai bên chợ thì có những hiệu khách hiện to, nhà cửa ở đông đúc, tựa như một phố ở tỉnh thành vậy.

Á-Văn lai cảo

Việc trung-kỳ

QUẢNG-NGÃI

Một trận cười tám trăm. Ngày xưa người ta đem nghìn vàng mua một tiếng cười cầu người tri-âm cũng khó mua được, mà bây giờ chỉ tốn có tám trăm bạc, tưởng không quá đắt vậy!

Có chú Khách kia giàu có, ở nhà quê lâu ngày mới đến tỉnh ; ngày kia chú đi dạo phố vừa gặp có bọ trong sức rực rỡ, áo quần bảnh bao hai bên đua mắt liếc nhau : coi bộ tên đầu ý hiệp. Cô ta đưa tình cho chú một vài khắc thì chú đã hồn tán

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Binh-lương, *A. Dupuy-de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. 8$00
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. 8$00
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . 8$00
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 4$00

● Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số hai ngày 25 Septembre trước.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Cuộc lạc-quyên • Ấu-trĩ-viên

Hỡi đồng-bào ! Đàn con Ấu-trĩ là đàn con chung một họ nhà Hồng, tức là đàn con chung trong xã-hội. Oi ! đàn con ấu-trĩ kia, mà phải nghèo khổ bỏ liều, trách-nhiệm ấy nào phải riêng một mình ai ; đàn con ấu-trĩ kia, mà được mạnh mẽ sang khôn, hạnh-phúc ấy cũng là hạnh-phúc chung trong xã-hội ; đồng-bào ta, ai là chẳng sẵn lòng từ-ái, giúp của, giúp công, mong tạo phúc cho cuộc Ấu-trĩ-viên. Nay hội khai-trí-tiến-đức mở ra một cuộc lạc-quyên suốt cả trong nước là một cuộc vĩnh-viễn mãi về sau. Kể bắt đầu từ tháng chín tây này trở đi, qui-ông qui-bà, hãng-tâm hãng-sản, có lòng thương đến đàn ấu-trĩ ở chốn thôn-quê, kẻ ít người nhiều, ai muốn giúp vào việc công-đức này, kể trước người sau, lúc nào cũng được.

Hỡi đồng-bào ! ai là người nhớ hạnh-phúc mà được trăng sao, nhớ hồng-ân mà được phát-tài, cũng nên nghĩ thương đến nòi giống nước nhà, sẽ chút hạnh-phúc riêng của mình mà lạc-quyên cho tế-độ chung trong nước.

Hỡi các bà ! làm phúc nào bằng việc làm phúc này, xưa nay các bà vẫn sẵn lòng từ-bi phúc-đức, nay các bà há lại chẳng lạc-quyên ít nhiều để tạo-phúc cho 10 con trẻ trong Ấu-trĩ-viên hay sao ? các bà mở lòng công-đức thực là phúc-đẳng hà-sa !

Nỗi các ông ! giàu có du tiền dư của, há lại chẳng nghĩ thương đến nòi giống mà giúp đỡ cho ư ? các ông lạc-quyên Ấu-trĩ-viên tức là để phúc lại mai sau cho con cháu.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên đa-thiểu thế nào, xin cứ gởi về cho ông Tổng-thủ-quĩ hội Khai-trí-tiến-đức là ông Lê-Văn-Phúc, Đông-kinh ấn-quán, số 82 phố hàng Gai, Hà-nội.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên số tiền bao nhiêu cũng là phương danh qui-tính sẽ theo thứ-tự đăng lên *Nam-Phong* tạp-chí ; *Nam-Phong* lại đăng rõ cả số tiền lấy đem cấp cho những Ấu-trĩ-viên làng nào. Như thế thì *Nam-Phong* tạp-chí lập thành ra một cái biểu chỉ-thu cho Ấu-trĩ-viên, để cho mười mắt đều trông, mười tay đều trỏ, những tiền làm phúc, không sai-suyễn đi đâu chút nào.

Cuộc lạc-quyên này, ngài nào lạc-quyên bằng tiền-bạc hoặc bằng trái-phiếu Đại-Pháp và Đông-Pháp, bản-hội đều nhận cả.

Hội Khai-trí-tiến-đức định rằng các bảo-mẫu phải dạy trẻ con đọc những bài ca và thơ mà hội sẽ đặt để ca-tụng công đức các nhà từ-thiện đã giúp vào công cuộc Ấu-trĩ-viên.

Hội sẽ nhân tiết Trung-Thu mà đặt một tiết kỷ-niệm các công đức ấy. Những trẻ con ở Ấu-trĩ-viên đọc các bài ca-tụng ấy thì công đức các bậc ân-nhân hẳn thấu đến qui-thần.

Vậy các ông các bà nên quyên tiền giúp vào Ấu-trĩ-viên để được hạnh phúc.

Trẻ con bên Giáo cũng sẽ được phép Nhà-chung cho cầu-nguyện các nhà từ-thiện theo đạo Thiên-chúa.

KHAI-TRÍ-TIẾN-ĐỨC

Bà Nguyễn-đỗ-Mục đã đăng những lời kê-cứu về việc riêng, gia đình bản thị tùy việc, đã có thỏ-tự. Phàm những việc riêng ở mục này, xi hộ tên, người ấy nhận trách-nhiệm, chẳng bản quán không biết thực hư thế nào cả.

HỘI TIN-LÃNH

Bến tối chủ-nhật 14 Janvier 1923, hồi tám giờ, tại Nhà-thờ bổn-hội ở Ngõ-Trạm, ông Muc-sư sẽ giảng về đề-mục :

NƯỚC ĐẮNG HÓA NGỌT THẾ NÀO

Là một truyện cổ-tích của dân Do-thái dạy về Đức Chúa Jésus Christ có thể-lực làm cho các sự khó-khăn của người đời được trở nên hạnh-phúc cả.

Xin các qui-chức quá bộ đến nghe giảng.

GIẢNG ĐẠO BẰNG TIẾNG QUẢNG-ĐÔNG

Hồi 7 giờ rưỡi tối ngày thứ hai (15 Janvier), lại nhà người giảng đạo có mở cuộc xét Kinh-Thánh, nói bằng tiếng Quảng-đông. Xin mời các ông biết tiếng Quảng-đông cùng các ông Hoa-kiều đến dự-thính.

2089 **Hội Tin-Lành cẩn-bạch.**

Chuyện Bực Mình

Chẳng có chuyện nhiều lắm thì mới mua dự báo mua đi trong mình như khi có việc cần quản, lúc cần lại bỏ báo. Chẳng có mua, thực Bực mình, trong cả thời khắc làm cũng như chẳng có báo nào cả. Nhưng chẳng có báo mà bực mình thì không công Bực mình. Nhưng thế lỗ đang thì đây mua ra tay nói cho những giờ phút đáng mến việc ai không Bực mình, mua rồi mua mực chẳng thì đích mực thấy lắm ngại bút nhàn. trong thì mà mực đây làm đi đi đâu thì giải lấy cũng chẳng nghĩ thấy bự cũng Bực mình, và lại bài mới là của đồng trên mua rồi không tiền để tại cho bạn lợi lập cho bạn tạo cũng Bực mình, có việc muốn đọng một cũng đi mua bài phần nếu thì có đọng mà hiệu, ngại gần cương giấy, hiểu không vương bằng cái của người, cũng là một sự Bực mình.

Vậy chúng tôi mong rằng các ngài trước khi mua bài xin qua bộ đến xem thử bài của Bản-hiệu, chỉ 5 phút sẽ hiểu hết, vì trong nhà sự tiết đọng không thể nói hết được. Có bản Catalogues đề tiện cho các ngài ở xa tới mua hàng.

Chúng tôi chắc rằng để đọng thế này của Bản-hiệu thì tránh khỏi một sự Bực mình, trước khi chúng tôi chưa đại lý thế bài này có bị nhiều lần Bực mình, nên mong xin giới thiệu các ngài đọng cho Bực Mình. Tên nó gì? Chính là tên của một Quotidien.

Giá bán. — N° 4 : 7 $ 50 — N° 2 : 6 $ 00

Bán tại TONG-YUNE-TAI.

49, phố hàng Ngang, Hanoi

2024

TRANH VẼ

Bán buôn **Bán lẻ**

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VÂN

Vẽ tranh, sẽ kiểu cả sẽ truyền-thần

73, Phố hàng Bông, Hanoi

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến bản-quán, thì cho biết cái số in ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quitt ấy, để cho người làm để tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỷ tiền vẫn tên, hoặc thiếu quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết gì mà vẽ lời.

CAFÉ, RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cùng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Ban-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ quán cũng có gửi xe tực tiếp với chính-quán

Lệ đổi chỗ ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cái giấy quitt báo, chứa lại thế nào thì báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi theo hai báo (0 $ 20) bằng tem cũng được) để chỉ tiền giấy quitt báo.

Để xi khỏng gửi tiền theo thư tốc để nguyên như cũ hoặc nhất thế càng hơn

CÁC CUỘC ĐI XEM

SÂN-NHIÊN

Tối thứ sáu.

THỔ-ĐỊA NUÔI CON

Nàng tích này diễn rất vui trò. Những vai đào hai kép cải rất đích đáng để hiến các qui-khách một cuộc tiêu khiển.

Tối thứ bảy.

TOÀN GIA HƯỞNG THIÊN-LỘC

Tích này mới soạn hay lắm, khẳng-khái nhất là chỗ Quách-tử-Thành phân-chi đi lu, buồn cười nhất là chỗ hai người con gái đi đánh bạc bị ma đánh, vui thì nhất là chỗ cả nhà đỏ đỏ cử ma lại nhận được nhau. Mời các qui-khách đến xem bình-phẩm cho.

Tối chủ-nhật.

HAY GÌ MA RƯỚC TIẾNG GHEN VÀO MÌNH

Tối thứ hai :

CÔNG-TỬ GIẢ

Những tích này diễn có ý vị và lại vui trò mới qui-khách đến xem sẽ biết.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 10 đến thứ ba 16 Janvier 1923

Ba buổi hôm ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 6 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ «ÉCLAIR»

Các việc lớn trong thế giới

Một phim cực mỹ thuật rất vui

SỰ THẬT THÀ

Một tấn bi hài kịch chia làm 6 đoạn

Emmy Lynn đóng trò

Đoạn thứ I và II

Nghỉ

SỰ THẬT THÀ

Chớp nốt đoạn thứ 2, 4, 5 và 6

TUẦN LỄ SAU

CHARLOT MÊ NGỦ

Hài kịch buồn cười nổ bụng I II

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

Do Võ Phi Hùng (hungvpvn@yahoo.com) và Petrus Ký (petrusky@yahoo.com) cung cấp cho Thư Viện Huỳnh Ước Đăng (http://huynhuocdang.net) - Thư Viện Sách Xưa Quán Ven Đường (http://sachxuaquanvenduong.com) - Tủ Sách Cornell)

gỗ phiến, gỗ gụ, gỗ tạp và các thứ xẻ sẵn thành-khí, có cả bán ghế làm sẵn bán và có gạch xây tường. Hàng tốt, giá xin tính phải.

NAM THÁI
2021 *Kinh-cáo.*

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu mai)

Thuốc này thực đúng làm nổi danh tiếng cho người bào chế ra, vì hiện đã dùng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai nấy cũng đã biết tiếng, mà lấy làm qui-hóa, lấy làm cần dùng, vì là một thứ thuốc có giá trị đặc-biệt. Hãy xin kỳ các nhà bán thuốc mà thuốc này có thể chữa khỏi : bệnh suy nhược về dàn ông, đàn bà ; bệnh thở thần của con gái đều thì ; bệnh yếu đuối trong khi thai nghén, trong khi có sữa cho con bé ; bệnh một nhọn quá về sự làm ăn, bệnh ngọ ngắn, bệnh đau lưng, đại gắn, vân vân.

Chỉ dùng vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu mai) thì các bệnh ấy đều thu ăn hết.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.
1056

---

giấy chun mạ vàng, vành sứ đủ các sắc.

Giá . . . . 15$00

ĐỒNG HỒ HẠNG
toàn bằng bạc

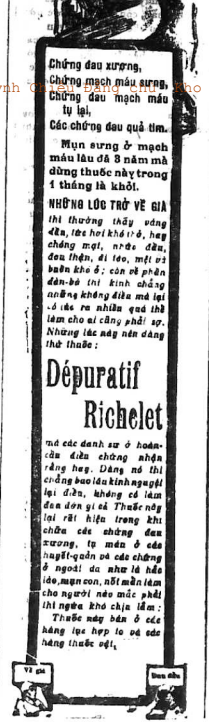
Giá . . . . 25$00

2074

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những liền đổi chỗ ở con thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Xe nhà và xe cho thuê

Có bảy kiểu tại Hội-chợ

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

Téléphone N° 73

2005

CAO RĂNG

Thuốc Cao này thơm tho trong sạch khỏi giáo; ngâm khỏi đau răng, sâu răng, cam rã xỉ răng lung lay ngâm thì vững lại, bán tại hiệu Vạn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin).

Song liền mỗi phiến giá. . .	0$20
Dan liền mỗi phiến giá. . .	0 10

萬 一 仰
春 板 痛
牙 牙 止
齒 膏 痛

Các khách hàng xin cứ báo hàng bảo nhỏ cứ nhiều nơi mua hoặc đổ bán lẻ, mỗi nhà mua một số tiền từ 5$ trở lại. Các nơi đã ăn định có bán bộ như sau này : hiệu *Mai-anh* T. số 176, phố Hàng Bông, 59 bán bảo lẻ số 3, phố hàng Bông, nhà in *Bông-hoa* an-quán số 82, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh Lợi Vinh*, số 88, phố hàng Bè hiệu *Hanh-Nhiên-Hương* số 51, phố Phúc-kiến, hiệu *Vinh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 23 và hiệu *Tiến Hợp* số 27, phố Chợ-mới Cũ, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62, phố hàng Bạc hiệu *Vĩnh-Hiệp* hàng số 115, hiệu *Hanh-Hiên-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Hòa-Đường* số 131, phố hàng Buồm, hiệu *Thương-Đình* số 100, phố Cửa-nam, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long* số 29 phố khách Huyện-sở, hiệu *Quảng-Lợi Ích* số 26, phố hàng Song và hiệu *Hao-Sinh-Đường* số 167 phố khách Nam định, hiệu *Đức-Phong* số 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phú-yên, hiệu *Vạn An* phố Yên thái tỉnh Yên bay, hiệu *Đức-Thường* phố Việt-lợi tỉnh Việt trì hiệu *Hưng-Thường* nhận đứng bán buôn các thuốc bổ bán lẻ ở số nhà 62, phố Phúc kiến Hanoi các nơi kể trên có bán bộ cả thứ thuốc thấy sau nào là rõ thứ cần dùng khỏi nữa, đều nông hiệu cả. Bán hiệu hiện nay có bảy hiệu ở Nhatrang ở Rạch-giá còn số 39, giấy E. Xin các qui-khách nhận làm quang-cô, bán hiệu xin cảm ơn rất rõ ràng

2038 *Vạn-xuân đường, cẩn khải.*

SÀ-PHÒNG
DẦU THƠM XOÁ TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP-MỠ

SBA

Pachou Frères & Cie LYON

2050

MÙA MƯA

Ô hiệu Quảng-Hưng-Long

Số 79, Phố Hàng Bồ, Hanoi

MỚI VỀ :

Áo toi đi mưa
(Pardessus en laine imperméable)
và các thứ
Mũ, Khăn-quàng-cổ
(Foulards en laine)
vân vân. . . 2045

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài qui ông nào mua thì gửi tiền cho hết cả tổng cả tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ tám hoặc mùng một tháng tây trở đi cho gọn.

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

本 竹 牌 門 銅 烟 行 內 列 票 號

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thể thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Viễn-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình hàng sứ, vân vân.

Cũng kỳ lắm vừa rồi, bán-hiệu lại mới thình thêm được giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

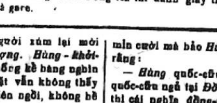

Quantier, n° 28 Rue des Paniers-Hanoi

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ ĐI CHỢ HIẾU
Ô đến *YÊN LÝ* chạy hết 8 giờ cuối cùng sau chuyến xe lên thổ nhất ở Bến-thủy về ở Vinh rồi.
Ở *CHỢ HIẾU* (Phố-Quí) đi hết 1 giờ chiều đến ga Yên-Lý vừa kịp chuyến xe lên về Vinh và Bến-thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VỀ HUẾ
Ở *VINH* đi hết 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.
Ở *ĐÔNG HÀ* ra hết 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mùng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên Lý về Phố-Qui và Phố-Qui ra ga Yên-Lý — Ở Phố-Qui có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán rất lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở. tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đôngbà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin iiệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare : mà Đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

2012

Số 44

TỤC TÁI SINH-DUYÊN

(Bỏ này cũng tiếp theo sự-tích Mành-lệ-quán, của Hương-diệp phu-nhân ở một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Bùng - khói - phượng ngẫm-nghĩa xung quanh, rồi cầm bút viết mấy chữ mà nói rằng :

— Tội thiết nghĩ nương-nương cố giữ sao cho trọn cái lòng kiên-trinh vàng đá. Song the chiếc bóng, chỉ nên chung mai-hoa hay là tăng-bách kết bạn đồng-tâu. Vậy tôi xin đặt tên cái đình-đài nầy gọi là « *Tam hữu đồng tâm đài* ».

Nam kim nữ-chủ có ý bỗ-thẹn, mặt đỏ bừng-bừng, nhưng cũng mỉm cười mà lỗ lời cảm tạ. Lại nói :

— *Bùng quốc-cữu ơi !* Ba vạn năm nghìn ngày là mấy lúc, cảnh phù-du trông thấy cũng nực cười. Người ta đang độ tuổi xuân mà gặp được bạn tri-kỷ, biết yên hương tiếc ngọc, đã cùng nhau đẹp duyên cầm-sắt thì giải đồng-tâm buộc chặt, tưởng không bao giờ còn nỗ phụ lời thề. Hiềm vì nỗi hồng nhan bạc-mệnh, rồng vàng lại thuộng phải tấm nước sa tù. Ngu-dẫn mấy một ngẫn-ngơ, chúng còn biết tình là cái chi-chi nữa. Quốc-cữu ơi ! Người ta ở đời, công-danh phú quí muốn vật toàn là giả cả, có chăng chỉ một chữ tình !

Nam-kim nữ-chủ nói dứt lời thì *Hùng-khói phượng* cười nhạt mà đáp rằng :

— Tôi phụng mệnh thiên-triều sang tới đây, trước là để viếng tang quốc-vương, sau là để gia phong cho nữ-chủ, vậy tôi chỉ biết lễ nghĩa là trọng, xin nương-nương chớ nói đến chữ tình. Nương nương ở ngôi vương-phi trong 20 năm trời nay, cái ân-tình đối với quốc-vương thuở xưa, thiết tưởng ngày nay chưa có tỉ kể quên được, *Cao-lỵ* đây nguyên là một nước lễ-nghĩa, mà nương nương lại là một người Trung-hoa, xin nương-nương phải nên tự-trọng. Và tôi cùng nương-nương vốn không quen biết, cũng không thân-thích chi cả, chỉ vì sứ-mệnh mà gặp-gỡ nhau, rồi đây kẻ bắc người nam, nghìn dặm cách xa, can chi nương-nương nên nói đến chữ tình cho không hợp cảnh. Tôi khuyên nương-nương nên một lòng thủ-tiết, để hưởng lấy cái phúc thanh-nhàn.

Nam-kim nữ-chủ quá thẹn, thành ra có ý tức-giận, chưng cố nén cơn tức-giận mà nói :

— Xin Tinh-giáo ! Thiếp xin Tinh-giáo !

Nam kim nữ-chủ lại nói :

— *Hùng quốc-cữu ơi !* nghe lời quốc-cữu nói, khiến cho tôi hổ-thẹn vô cùng, tiếc rằng bấy giờ tôi mới được gặp. Thôi thì hôm nay tôi hãy xin cùng quốc-cữu uống rượu vui, để kết làm cái bạn tri-giao vậy.

Nói xong, truyền bày một tiệc rượu ở *Đông-tâm đình* mời *Hùng-khói-phượng*. Trong khi uống rượu, *Nam-kim* nữ-chủ dùng hết cách phong-tình để trêu ghẹo *Hùng-khói-phượng*, *Hùng-khói-phượng* cứ nghiêm nét mặt mà ngồi, không hề ngẩng nhìn.

Nam - kim nữ - chủ ngợi được một kế, mới cười mà bảo *Hùng-khói-phượng* rằng :

— *Hùng quốc-cữu ơi !* Mấy câu tôi nói vừa rồi là nói đùa đó thôi, xin quốc-cữu chớ lấy làm nghĩ. Chẳng qua vì tôi qui-mến cái tài-năng của quốc-cữu, mà muốn cùng quốc-cữu trò-chuyện trong ít lâu đó thôi. Nhưng đầu sao cũng gọi là duyên, Lòng nay nhân tiệc rượu ở *Đông-tâm đình* này mà khiến cho tôi được trộm nghe lời cao luận.

Nói xong, truyền gọi bọn ngoại-sủng vào mà phân rằng :

— Chẳng mấy khi có *Hùng* quốc-cữu ở thiên-triều tới đây, các ngươi phải qui dâng quốc-cữu, mỗi người 3 chén rượu. Hễ quốc-cữu không uống thì ta đây cứ trách phạt các ngươi đó.

Bọn ngoại-sủng vâng mệnh, lần-lượt nhau mà mời rượu. Một người trước nhất mặt phấn mồi son, tóc mây mườn-mượt, trông như người cung-nữ, hai tay bưng chén ngọc-bội, qui xuống mà nói với *Hùng-khói-phượng* rằng :

— Dị dám bẩm quốc-cữu ! Chúng tôi vâng mệnh nữ-chủ tôi, xin kính dâng quốc cữu một trăm rượu.

Hùng-khói-phượng mỉm cười mà bảo rằng

— Các ngươi cứ mời nữ-chủ uống, ta đây xin tự rót mà uống lấy, không cần các ngươi phải mời.

Nói xong, liền rót chén rượu thật lớn, uống thẳng một hơi. *Nam-kim* nữ-chủ kinh ngạc mà rằng :

— *Hùng quốc-cữu* tửu lượng ghê lắm thay ! Tôi đây chỉ uống được năm bảy chén mà thôi.

Nói xong, lại truyền cho bọn ngoại-sủng rằng :

— Các ngươi lấy cái chén lớn mới quốc-cữu, còn ta đây dùng các chén nhỏ để ngồi tiếp rượu hầu quốc-cữu mà thôi.

Bấy giờ mọi người xúm lại mời *Hùng - khói - phượng*. *Hùng - khói-phượng* một lúc uống hết bảng ngàn chén rượu mà mặt vẫn không thấy đỏ, cứ nghiễm-nhiên ngồi, không hề nói nhảm chút nào

Các người tiếp rượu, ai nấy đều say khướt cả. *Nam kim* nữ-chủ cũng say, nhưng vẫn cố gượng, truyền cung-nữ dâng *oan*, rồi lại cầm một chén rượu gio cao lên mà mời *Hùng-khói-phượng*.

Bọn ngoại-sủng liếc mắt nhìn trộm *Hùng-khói - phượng*, đều ngẫm-nghĩ khen thầm : Nếu vậy thì người Trung-hoa cũng có khác thật ! nhác trông diện mạo, khôi-ngô lạ thường, thảo nào mà nữ-chủ ta sinh lòng yêu-mến. Chúng-ta so với người nầy, thật cớp kém xa. Người nầy chẳng những bọn nữ-lưu yêu-mến, dẫu chúng ta đây là bọn nam-tử, mà trông thấy cũng phải xiêu lòng. Nếu người nầy không chịu vâng lời nữ-chủ ta thì chúng ta cũng khó yên thân được, ấn là ta phải đúng cách nào mà dẫn-dụ người nầy cho nữ-chủ ta thỏa nữ-chủ ta vui-lòng, hạ may cái ân-sủng của ta mới được bền lâu vậy.

Nam-kim nữ-chủ đang dây lên xe về cung, truyền cho bọn ngoại-sủng cất hết người ở lại để hầu-hạ *Hùng khói-phượng*. *Nam-kim* nữ-chủ lại mỉm cười mà bảo *Hùng khói-phượng* rằng :

— *Hùng quốc-cữu ơi !* Đêm nay quốc-cữu ngủ lại *Đông tâm-đình* này thì cái nghĩa đồng-tâm là thế nào, tưởng cũng nên phải nghĩ đến.

Nói xong, quay xe về thẳng. để *Hùng - khói - phượng* ngồi lại đấy. *Hùng-khói phượng* buồn rầu mà nghĩ thầm rằng : ta phụng mệnh đi sứ, ngờ đâu lại xảy ra việc này ! Bây giờ ta bị khốn tại trong chỗ này, quan *Doãn* thừa-tướng ở ngoài, rất người phái mong lòng cứu-viện. Người lại đoán cho ta là phường niên-thiếu, ham mê tửu sắc, thành ra đêm đến không về.

Hùng - khói - phượng nghĩ quanh nghĩ quẩn, ngồi ngẫn người ra. Bọn ngoại-sủng kia chạy đến hỏi cớ cảnh, kẻ xin tháo đai, người xin cởi áo, dùng hết cách ỏ-mị để muốn khiến cho *Hùng-khói-phượng* phải vui cười. *Hùng-khói-phượng* chẳng nghĩ, lại càng phiền não, nghĩ thầm : nếu ta không nghĩ cách gì mà đuổi mấy đứa nầy ra thì đêm nay thật phiền cho ta lắm.

Hùng - khói-phượng hỏi bọn ngoại-sủng rằng :

— Các ngươi đều là cận-thị hầu nữ-chủ phải không ?

(Còn nữa)

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN
